

NR. 70 SOMMER 2016

K
I
N
A
B
L
A
D
E
T

KINABLADET

udgives af Dansk-Kinesisk Forening og udkommer fire gange om året (marts, juni, september og december). Foreningens medlemmer får bladet tilsendt gratis. Et årsabonnement på bladet uden medlemskab koster 250 kr.

Kinabladet er medlem af Foreningen af Danske Kulturtidsskrifter.

Dansk-Kinesisk Forening er af Københavns kommune godkendt som en folkeoplysende forening.

Redaktion:

Flemming Poulsen (ansvarshavende)
efpou@vip.cybercity.dk
Thøger Christensen, Jesper Hansen, Teresa Lee, Christer Kold Lindholm, Pia Sindbjerg og Henrik Strube.

DANSK-KINESISK FORENING

blev stiftet 25. januar 1999. Dens formål er at være samlingssted for alle med interesse for Kina samt at formidle oplysning om Kina.

Vedtægter, indmeldelse og abonnements-tegning ved henvendelse til sekretæren.

Hjemmeside: www.dansk-kinesisk.dk

Formand: Pia Sindbjerg
pia.sindbjerg@gmail.com

Sekretariat.

Dansk-Kinesisk Forening
c/o Helle Willum Jensen
Voldmestergade 38, 2100 København Ø
E-mail: sekretariatet@dansk-kinesisk.dk

Merkur Bank 8401 1278623

Mødegruppen:

Kjeld A. Larsen, kjeld.a.larsen@lic-mail.dk
Helle Willum Jensen, hellewj@gmail.com

Medlemskontingent:

Enkeltmedlemmer 250 kr.
Parmedlemmer 310 kr.
Pensionister og studerende 150 kr.
Pensionistpar 210 kr.
Kollektivt medlemskab 380 kr.

ISSN 1600-1273

Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri

KINABLADET NR. 70

Dørguderne lukker døren for onde ånder.....	3	Den største migration i menneskets historie	18
Kina set med et kinesisk øje?	4	Arbejdere erstattes med robotter.....	20
Kinesisk digt med dansk fortolkning	7	Højhusbeboere mødes på gader og i parker.....	22
Samtale med kinesisk forfatter.....	8	Tibetanere sætter ild til sig selv	24
Bog anmeldelse: Afkodet.....	10	Bog anmeldelse: Tre søstre.....	25
Bog anmeldelse: At leve.....	11	Forbruge – producere: Hvordan skal man leve? ...	26
Den kinesiske drøm og jagten på civilitet.....	12	Temarejse til Kina i oktober 2016.....	27
Din iPad dræber kinesiske arbejdere	14	Dansk-Kinesisk Forenings arrangementer	Bagsiden
Pi Cun – migrant-arbejdernes landsby.....	16		

Forsiden

På en tur med højhastighedstoget fra Nanjing til De Tre Slugters Dæmning over Yangtze fik Niels Mejlhede Jensen øjenkontakt med en lille medpassager. Læs hans beretning om togturen og hans viden om bygning af verdens største kraftværk. (Foto: Niels Mejlhede Jensen).

DØRGUDER LUKKER DØREN FOR ONDE ÅNDER

Af Flemming Poulsen

Det er en meget gammel tradition at anbringe billeder af dørguder på indgangsdøren til både private og offentlige bygninger. De forhindre onde ånder i at trænge ind i husene. Dørguderne optræder normalt som par, og de skal anbringes, så de altid vender ansigtet mod hinanden. Dørguderne bringer også velstand til det hus, de bevogter.

Siden Song dynastiet (960-1279) har det været skik at bruge billeder af helteskikkelser som dørguder. Billeder af to generaler fra Tangdynastiet (618-907), Qin Qiong og Yu Chigong, har været meget anvendt som dørguder. Det er stadig en almindelig skik at forny billeder af dørguderne,

når beboerne i et hus gør hovedrent i forbindelse med Forårsfesten.

De tidligste dørguder var Shen Shu og Yu Lei. De skulle bevogte indgangen til himlen under et magisk ferskentræ, der voksede på Tu Shuo bjerget. De skulle enten lade folk passere ind i himlen eller afvise dem, afhængigt af hvordan de havde opført sig i deres jordiske liv. Jadekejseren dekreterede, at de, der havde gjort sig skyldig i en ond handling, skulle pågribes og kastes for tigrene.

Nu til dags er de fleste dørguder Chin Shupao og Yuchi Gong, der blev populære under Yuandynastiet (1271-1368). Chin havde bleg hud og var udrustet med flere sværd, Yuchi havde mørk hud og brugte stave.

Ifølge en legende fra Tangdynasti-

et (618-907) beordrede kejseren de to generaler til at stå vagt ved hans dør, når han sov, for at jage en ånd, som havde plaget ham, bort. Med de to vagtposter sov kejseren fredeligt. Dagen efter ønskede kejseren ikke at ulejlige de to loyale generaler igen og tilkaldte mænd, der hængte billeder af de to mænd på hver side af døren.

Almindelige familier overtog den kejserske skik og hængte billeder af de årvågne generaler op på yderdøren i håb om, at de kunne holde onde ånder borte.

Kilder: chinaculture.org, wikipedia, study-in-china.org.

Foto: Xinhua

Mødet med en lille medpassager

KINA SET MED ET KINESISK ØJE?

Et øjeblik i kinesisk hurtigtog på vej til verdens største dæmning.

Idé, tekst og foto: Niels Mejlhede Jensen

Det er 5. oktober 2015, næstsidste dag i den nationale ferieuge, og vi sidder i højhastighedstoget på vej fra Nan-jing til Yichang for at komme op at se verdens største betondæmning, *San Xia Ba*, De Tre Slugters Dæmning, med verdens største elektricitetsværk.

Jeg var på vej sammen med en ung kollega fra firmaet Subote i Nanjing for at se dette ingeniørmæssige mesterværk. Da jeg underviste i dæmningsbyggeri for 40 år siden, blev det sagt, at Kina ikke uden hjælp fra russiske ingeniører ville være i stand til at bygge denne dæmning de første

100 år. Men 40.000 kinesere gik ind i bjergene og byggede i mange år, og nu har dæmningen fungeret i godt ti år og produceret masser af strøm, nu lige så meget som 18 atomkraftværker, siges det, og den har allerede reddet tusindvis af mennesker fra en ødelæggende flodbølge.

Subote i Nanjing, som jeg var gæst hos, er Kinas største udvikler og leverandør af tilsætningsstoffer til støbning af beton og har fx medvirket til San Xia-dæmningen.

Subote er opstået som en slags „knopskydning“ ved dygtige professorer på universitetet i Nanjing, lige-

som vi kender det fra Danmark. Subote har 300 ansatte, blandt dem mange videnskabsmænd.

Under ledelse af professor Ole Mejlhede Jensen fra Danmarks Tekniske Universitet har der, sammen med professorer fra Frankrig, USA og Israel, ved flere lejligheder været afholdt ugelange kurser i betonteknologi for store hold af videnskabsmænd fra hele Kina og fra Korea.

Jeg havde den glæde at være sammen med 19 af disse dygtige unge mennesker, en hel dag med hver. Adskillige af dem kommer fra små kår, fra landbrug, der ikke er meget større end min have, fra Indre Mongoliet i nord til Guangxi i syd, fra Sichuan i

Foto 1:

Hvem er nu det, der forsigtigt kigger tilbage på mig? Det er 5. oktober 2015, næstsidste dag i den nationale ferieuge, og vi sidder i højhastighedstoget på vej fra Nanjing til Yichang.

Foto 2:

Den lille kineserpige kigger lidt igen. For der er vist noget ganske særligt ved mig? Da jeg var barn i Vendsyssel, havde vi mange historier med trolde. Og de blev altid tegnet med en meget stor næse. Da jeg i Kina stod i en elevator i et butikcenter, ville forældrene gerne have, at deres lille dreng skulle hilse på mig, den flinke gamle hvide mand fra Europa. Hvorfor turde drengen så ikke det? Jo, for jeg havde så stor en næse, hviskede han højlydt til sin farmor.

Så den lille pige foran mig i toget kiggede nu også fra den anden side over til mig for at se, om jeg virkelig så sådan ud.

vest til Shandong i øst. Deres forældre og bedsteforældre har skullet spinke og spare for at kunne betale deres universitetsuddannelse. Flere af dem er nu på vej til universiteter i bl.a. USA, Frankrig og Danmark, på forskerophold betalt af den kinesiske stat. For Kina vil fremad. Kina støber mere end halvdelen af verdens beton. Så det skal gøres godt.

For at mindske risikoen under flodbølger har man for mange år tilbage dels lavet beskyttende diger ved byer og marker, og dels lavet diger ved særlige landbrugsområder, som man ofrer og lukker floden ud i for at aflaste de værste flodbølger. Men det er ikke altid nok. Tidligere hvert tiende år, nu nok hvert sjette år, kommer der en voldsom flodbølge. I august 1998, fem år før dæmningen var klar, kom der en flodbølge, der dræbte 3.000

mennesker og ødelagde over en million hjem. De samlede skader beløb sig til mere end den samlede pris for dæmningsprojektet. Næste store flodbølge klarede dæmningen netop at regulere.

I dag behøver man ikke at vente med at lukke ekstra vand ud, indtil en flodbølge er ved at løbe over kanten. Allerede når det regner, kan man bedømme behovet og således udjævne en høj flodbølge ved at lukke op for de nedre sluser, der så også sender bundmudder videre. Det mindsker dog elektricitetsproduktionen.

Godt halvdelen af det store reservoirs vandindhold på 40 km³ er afsat til brug for flodregulering. Derved er der også god mulighed for fx at døgngulere elproduktionen til de dyre dagtimer og lukke om natten, når dyre vindmøller står og blæser

usælgelig strøm.

En sådan stor dæmning støber man traditionelt op i store blokke, der så får tid til at stå og køle af, inden man støber naboblokkene. For selv om man benytter knust is i betonvandet og kølerør i dæmningen, udvikles der en masse varme under betonhærdningen, især om sommeren, som kan give varmerevner, hvilket man også fik problemer med her (bl.a. i 2002). Jeg foreslog derfor, at man kunne begynde at overveje at skære store færdige stenblokke, som lydkontrolleres for revner, ud af bjergene og placere blokkene med et mellemrum på nogle centimeter og så udstøbe mellemrummene med armeret „Subote“ beton. En israelsk professor oplyste her til, at det arbejder de bl.a. med i Israel, hvor de lader blokkene falde nogle meter for at se, om de er holdbare.

Foto 3:

Den lille pige tog mod til sig og kiggede nu med begge øjne på mig. Hendes far havde prøvet at sidde og sove lidt med nedrullet gardin, fordi solen varme. Jeg ville ellers så gerne have haft mulighed for at se ud af vinduet her oppe fra toget, der kører på søjler, se ud til landbrug og især se ud til de inddigede områder ved floden.

Foto 4:

Nu tog den lille kineserpige mod til sig og stod op på sædet og viste hele sit søde ansigt. Jeg spurgte, hvad hun hed, og om det var hendes farmor (*nai nai*), der sad ved siden af. Nej, det var det ikke, det var en tilfældig, flink kone, sagde faren, der stod og strakte ben i midtergangen.

Pigen hed Wang Qiwen og var tre år. Hun boede hos faren og hans forældre, hos sin *nai nai*, som det er skik med småbørnspasning i Kina. Faren havde en handelsvirksomhed i metaller i Yichang, men det gik ikke helt så godt, så pigens mor havde måttet finde et arbejde, og det blev i provinsen Jiangsu, hvor Nanjing er hovedstaden. De havde her i den nationale ferieuge lige været hente og besøge moren, og den fem timer lange tur til 150 kr. med et højhastighedstog tog de således en gang imellem.

Det er 5. oktober 2015, og vi er ved at checke ind på dette flotte nye hotel i millionbyen Yichang ved Yangtze. Her er der travlt, for mange velbjergede kinesere er kommet for at feriere her og se den store dæmning og de imponerende bjergslugter. En ny flot stenfrise pryder væggen. Frisen viser den store dæmning, verdens største betonkonstruktion.

En udstillingsmodel viser dæmningen ved Yangtze. Til højre ses den fem trin store tovejs skibssluse. Bag publikum er der et billede af bjergområdet, som floden løber igennem. Disse bjerge blev dannet for 40 millioner år siden, og mens bjergene hastigt skød i vejret, gravede floden sig ned og dannede *San Xia*, De Tre Slugter.

Toget kørte fuldstændig stabilt de 200 km i timen. Hvilken forskel fra DSB! Da jeg kom hjem, rejste jeg lørdag i efterårsferien med et meget dyrere tog fra Ålborg til København. Først fik vi rystet en passagers tunge rygsæk ned over os oppe fra bagagehylden. Så holdt toget med lukkede toiletter i vognen en time i Skanderborg og endte med at være i København over 1 1/2 time forsinket, uden at personalet ville køre videre til lufthavnen. Vi trænger vist til at få kineserne til at tage sig af jernbanedriften i Danmark.

I højhastighedstoget i Kina bliver det meddelt over togets højtaler, at man ikke må skylle wc-papir ud i toiletet. I Kina kommer man det brugte wc-papir i en affaldsspand eller en kurv ved siden af toiletet, så det ikke blokerer kloakrøret eller skylles ud i floden til den fisk, vi skal have i aften.

Ankomst til stationer bliver også meddelt på engelsk, og så bliver vi mindet om, at der skal tages særligt hensyn til seniorer og til børn.

Vi kørte nu videre gennem adskillige tunneller og over broer op til millionbyen Yichang. Her bød Dæmningen min rejsekollega fra Subote og mig velkommen ved næste morgen at stille en bil med chauffør samt en guide til vores rådighed i to dage. Derved kunne vi springe over turistkøerne.

En rejse som tak for en tale på kinesisk

Niels Mejlhede Jensen er civilingeniør, ph.d. Han har i det meste af sit arbejdsliv projekteret praktiske konstruktioner i beton og andre materialer i ind- og udland. Han har været ansat på DTU, men er nu pensionist.

Besøget ved De Tre Slugters Dæmning, der med den danske betonspecialists ord er bygget af kinesisk kvalitetsbeton og på grundlag af dansk betonvidenskab, var en gave fra firmaet Subote som tak for en tale, han holdt på kinesisk ved et internationalt møde i København i 2015.

Professor Ole Mejlhede Jensen er søn af artiklens forfatter.

DANS

Af Gao Xingjian

Dans

At gøre noget ubeskriveligt

Helt uden grund

Uden hoved og hale

Rende rundt som sindssyg

Hive i håret og flyve

Favne fødderne og hoppe

Oppe og nede

Bumpe og støde

Ganske unødvendigt

Men dog omhyggeligt

Med fuld energi

Af alle kræfter

Give hele kroppen

Lutter glæde

Men svær at leve af

Sådan er den

Dansen

Ren natur

Digtet Dans er Anne Wedell-Wedellsborgs fortolkning af Gao Xingjians digt Wudao.

Gao Xingjian

er den første kinesiske modtager af nobelprisen i litteratur. Da han modtog prisen i 2000, havde han ganske vist siden 1987 været fransk statsborger og bosat i Frankrig, men hans hovedværker var skrevet på modersmålet. Gao Xingjian er både roman- og novelleforfatter, filmmand, essayist og maler.

Da han besøgte Danmark i 2011, optrådte han i LiteraturHaus. Han sendte mig nogle digte, som jeg gendigtede til oplæsning. Digtet Dans er et af dem.

Anne Wedell-Wedellsborg

舞 蹈

做無緣無故

不可名狀之事

沒頭沒腦

莫名其妙奔跑

抓頭髮起飛

抱住脚直跳

起伏冲撞

都毫無必要

還做得認真

跳得起勁

竭盡心力

做得盡興

供奉一身

却難以謀生

此乃謂之

原本出于

舞蹈

性情

Kinesisk succesforfatter i Danmark:

MENNESKESINDETS KODER SVÆREST AT KNÆKKE

I en samtale med Kinabladet løfter Mai Jia sløret for sin næste roman. Den skal handle om barndommen, „der kan give stof til et helt livs romaner“.

Af Astrid Møller-Olsen

Mai Jia, der af vestlige medier betegnes som en af Kinas mest succesrige forfattere, besøgte Danmark 9.–16. marts 2016. Han var inviteret af forlaget Møller, der netop har udgivet en af hans romaner på dansk: Afkodet. På Kinabladets vegne mødtes Astrid Møller-Olsen med den kinesiske forfatter for at tale med ham om Afkodet og hans forfatterskab i øvrigt.

Astrid: Da jeg læste din roman Afkodet, syntes jeg, at de to mest interessante aspekter var de specielle personligheder, som nogle af karaktererne har, samt forholdet mellem matematik og sprog. For at begynde med det sidste, hvordan ser du forholdet mellem matematik og sprog, eller matematik og litteratur?

Mai Jia: Der er et ordsprog: Filoso-

fien er faderen, billedkunsten er moderen, deres datter hedder litteratur. Hvad er så matematik? Matematik er en form for filosofi – den mest grundlæggende form for filosofi er matematik. Det er filosofiens filosofi. Men i min roman er litteratur og matematik uadskillelige, fordi hovedpersonen er matematiker.

Astrid: Netop det er så spændende. Og nu er hovedpersonen jo kodebryder, kan det ikke sammenlignes med læseoplevelsen? Forfatteren skriver en form for kode, som læseren skal læse mening ud af. Har du gjort dig den slags tanker om forholdet mellem form og indhold?

Mai Jia: Selvfølgelig. Koder er min hovedpersons arbejde og titlen på romanen, men hvilke koder er der tale om? Det er selvfølgelig de koder – LILLA og SORT – som optræder i romanen, men jeg vil også gerne

have læserne til at tænke over, at den sværeste kode af alle er menneskets sind. Jeg vil ikke bare knække koderne LILLA og SORT, men hellere knække den kode, som er menneskets sind.

Astrid: Det virker for mig, som om Jinzhen, din hovedperson, er uhyre intelligent, når det gælder matematik, men når det kommer til at knække menneskesindets koder, kommer han i problemer?

Mai Jia: Ja. Det er en sørgelig roman. Når det handler om at løse matematiske gåder, så er han fænomenal. Men når han står overfor et andet menneske ude i samfundet, så er han lidt af en idiot, så han er en tragedie, ikke?

I bogen, da Jinzhen skal løse koden SORT, kommer jeg med en sammenligning: De ser alle sammen koden som et hus med låste døre, og de leder efter nøglen, men døren er faktisk slet ikke låst. Det er en allegori på menneskeheden – her behøves ingen nøgler, og det forstår Jinzhen ikke. Derfor bliver det en sørgelig historie.

Astrid: Mener du, at der en sammenhæng mellem genialitet og galskab? Der er jo flere karakterer i romanen, som starter med at være meget intelligente, men som til sidst bliver gale.

Mai Jia: Hvad er genialitet, og hvad er galskab? Hvad de end er hver for sig, så er ingen af dem som almindelige mennesker. Almindelige mennesker er jo netop hverken geniale eller gale. Man kan sige, at genialiteten ligger på højre side af normaliteten, galskaben på venstre. Hvad adskiller så de to? Det gør almindelige mennesker. Det er svært for almindelige mennesker at blive geniale, men geniale mennesker kan let blive gale.

Astrid: Ja, og de har svært ved at blive normale.

Mai Jia: Ja, de kan ikke blive normale. Derfor er forholdet mellem genialitet og galskab tættere, der kan

Astrid Møller-Olsen er ph.d.-studerende i bylitteratur på kinesisk ved Lunds Universitet. (Foto: Jacob Møller Overgaard).

ske en udveksling. Så hvorfor bliver Jinzhen gal til sidst? Eftersom han er genial, kan han aldrig bare blive et normalt menneske, derfor bliver geniale mennesker ofte mobbet. Det er en ting, jeg gerne vil udtrykke i romanen. Normale mennesker kan ikke overgå de geniale, men de kan overvinde dem.

Astrid: Mener du, at vi skal blive bedre til at påskønne den slags mennesker? Mennesker, som i deres opvækst bliver mobbet og forfulgt, fordi vi ikke forstår deres genialitet? At vi burde anerkende disse 'specielle' eller anderledes typer?

Mai Jia: Ja, men vi overser også de normale mennesker, fordi vi tænker, at de er for almindelige. På den anden side er de normale efter genierne, fordi de ikke forstår dem eller synes, de er skøre. Men som du siger, så er vi nødt til at forstå genierne bedre, for det er dem, der skaber fremskridt i verden.

Astrid: Hvad skriver du på i øjeblikket?

Mai Jia: Nu for tiden skriver jeg på en roman om min barndom. Emnet er hverken hemmelige agenter eller efterretning, det handler om at gå tilbage til min barndom, min hjemby, hverdagen – til min erindrings tidligste steder. Jeg vil gerne gennemgå min barndoms fortid ved hjælp af fiktionen. De erfaringer, man gør sig inden 12-års alderen, er nok til at skrive et helt livs romaner. Når jeg taler om erfaringer her, så mener jeg følelsesmæssige erfaringer og minder om dem. Barndomsoplevelser og -følelser er utroligt vigtige for en forfatter.

Astrid: Medierne kalder dig den kinesiske spionromans fader, hvilken genre synes du selv, dine værker tilhører? Er spiontemaet det vigtige, eller handler de om noget andet?

Mai Jia: Nej, spiontemaet er ikke vigtigt, så jeg er meget imod at få den slags mærkater. Jeg læste i en avis, at jeg var Kinas svar på John Le Carré, men det kan jeg ikke bruge til noget – at få en andens anerkendelse. Jeg tror, at mange forfatters værker bliver fejllæst af læserne. En fejllæsning er jo også en læsning, og man kan

ikke gardere sig mod det. Men synes du måske, min bog er en roman om spionage? Nej, det er en roman om menneskets natur. Almindelige spionromaner undersøger ikke menneskets natur, de er frem for alt *plot*. Plottet er på overfladen, men nedenunder er der meget mere. Hvis du bare vil læse en spændende historie, så synes du måske, min roman er for indviklet.

Astrid: Du anvender også forskellige litterære teknikker i romanen. Er det noget, du går op i?

Mai Jia: Dette er ikke en traditionel roman, der er nogle, der siger, at jeg har opfundet en ny slags roman. Hvad er det nye? Jeg prøver at forene det litterære med det populære. Det gør, at lystlæserne kan nyde bogen samtidig med, at de professionelle læsere kan studere den.

Efter den litterære revolution (*Astrids note:* dvs. omkring 1917 og frem, en del af Ny kultur-bevægelsen, hvor forfattere som Lu Xun og andre gjorde op med det herskende litteraturbegreb) har litteraturen fjernet sig mere og mere fra det populære. Forfatterne er så opmærksomme på at gøre deres bøger overlitterære. Det er ikke længere litteratur, som tilhører læsere, men litteratur for forskere. Jeg håber, at romanen kan vende tilbage til læseren, men jeg vil også, at mine romaner har litterære kvaliteter. Det gør det meget besværligt, men det er det, jeg prøver at gøre i denne roman, det er mit eksperiment – at forene de to sider. Efter min mening – hvis man kan finde det rette emne og den rette teknik, så er det muligt.

Min roman, den har en populær overflade, så det er let for læserne at relatere til den. Men hvis man ser forbi det og læser dybere, vil man opleve en mere seriøs og litterær roman. Man kan også sige, at plottet er populært, men at måden, den er skrevet på, er litterær.

Foto: Jacob Møller Overgaard

Mai Jia fotograferet under sit besøg i Danmark i marts 2016.

Succes-forfatteren

Før *Decoded* (Afkodet) udkom på engelsk i 2015, var dens forfatter, Mai Jia, næsten ukendt uden for Kina. Hjemme i Kina var han succesforfatteren, hvis romaner udkom i millionoplag. Det fik *New York Times'* boganmelder, Perry Link, til at skrive om „måske den mest læste forfatter, man aldrig har hørt om“.

Mai Jia – døbt Jiang Benhu – er født i 1964. Han fik sin uddannelse i Folkets Befrielsesarmes Institut for Fremmedsprog og Institut for Litteratur, hvor han blev kandidat i litteratur. Han arbejdede samme sted, ifølge forfatteren, et par måneder som agent.

Han begyndte sin forfattervirksomhed i 1986 og har siden slutningen af 1990'erne arbejdet som journalist og forfatter.

Sit gennembrud som forfatter fik han med romanen 解密 *jièmi* (Afkodet), der udkom i Kina i 2002 og på et engelsk forlag i 2015.

I modsætning til andre kinesiske forfattere har han valgt at blive i Kina – Gao Xingjian fik sin nobelpris, efter at han havde slået sig ned i Frankrig.

I 2008 fik Mai Jia en af Kinas højeste litterære hædersbevisninger, Mao Duns Litteraturpris. Han har siden 1. juli været formand for forfatterforeningen i Zhejiang. I Kina er flere af hans værker omsat til yderst populære tv-serier. Flemming Poulsen

DET SKRØBELIGE GENI: KODEEKSPERTEN

Af Astrid Møller-Olsen

Mai Jias roman *Afkodet*, nys oversat fra kinesisk til dansk af Susanne Posborg, er en forunderlig og melanolsk fortælling om det matematiske geni Jinzhen og hans liv som kodebryder i den kinesiske efterretningstjeneste under den kolde krig. En kodebryders opgave er ikke bare at dekryptere opspnappede informationer skrevet i kode, men at knække selve koden, dvs. at finde frem til den krypteringsnøgle, som fjenden anvender.

På trods af at Jinzhen således er en slags hemmelig agent, er *Afkodet* ikke en roman befolket af sortklædte pistolkræmende mænd med pokerfjæs, men snarere en historie om ensomhed og genialitetens bagside.

Romanen er fuld af interessante og atypiske karakterer. Det gør den underholdende og forfriskende at læse, samtidig med at det underbygger et tema om outsiders og deres skjulte talenter: Her møder vi den halte hr. Zheng, som trodser andres latterliggørelse og bliver chef for militærets kryptografiske afdeling, Abacus Lili med det enorme kuglehoved og den fabelagtige sans for matematik samt naturligvis Jinzhen selv, som ingen interesserer sig for, indtil hans talent

Mai Jia: *Afkodet*. Oversat fra kinesisk af Susanne Posborg. 376 sider.

for kodebrydning bliver vejen til magt og status. Disse karakterer er dog langt fra supermennesker, men tværtimod meget skrøbelige: Abacus Lili dør i barselsseng, Jinzhen har konstant maveproblemer og hans forænger som kryptograf bryder sammen og bliver til en lallende skakidiot, hvis intelligens kun kan få afløb i spillet.

Afkodet handler også om matematik, og her er det især matematikkens mystiske dimensioner samt kodebrydning som metafor for forholdet mellem mennesker, der fylder.

Bag på den danske udgave sammenlignes Mai Jia med forfattere som Franz Kafka og Agatha Christie, men efter de indledende kapitlers tydelige påvirkning fra sydamerikansk magisk realisme, er det snarere matematikromaner som Apostolos Doxiadis' *Onkel Petros og Goldbachs formodning* som *Afkodet* slægter på.

Her er temaet også de psykologiske og sociale konsekvenser, det kan få, når individer prøver at forstå matematikkens overlegne og perfekte væsen på bekostning af mellemmenneskelige relationer. På trods af hans evner og position som matematisk strateg i et internationalt spil om informationer bliver livet en prøvelse for Jinzhen. Mai Jia romantisere således ikke over livet som hemmelig agent, tværtimod understreger han medaljens bagside: Når de store nationer spiller skak, taber individet.

Formelt set er romanen medrivende og læseværdig, fordi den benytter sig af to komplementerende narrative greb: Prolog og postlog beskriver i journalistisk stil fortællerens tilfældige opdagelse af manden Jinzhen samt hans langsomme optrævelse af dennes livshistorie. Dette gengives dels af fortælleren selv og dels gennem uddrag af interviews med Jinzhens nærmeste og endelig gennem tekstbidder fra Jinzhens egen notesbog. Samtidig viser de enkelte 'vidners' beretninger sig ofte at have personlige motiver eller at være vildledende. Denne narrative usikkerhed sår tvivl om fortællerens egen troværdighed og destabiliserer således for-

holdet mellem fiktion og virkelighed. Historiens autenticitet bygges op og nedbrydes. Ideen med at opdele teksten i fortællerens og vidnerens beretninger er således værdifuld, men udførelsen er på visse steder mangelfuld. Forskellen i fortællestil er ikke altid tydelig, og indimellem besidder vidnerne en viden om Jinzhens indre følelsesliv, som de dårligt kan have om en så indelukket person.

Endelig er der en interessant metafiktiv korrespondance mellem Jinzhens notesbog – i romanen omtalt som hans 'sjæleskrin' (s. 263) – fortællerens notesbog, som Jinzhens historie opstår i, Mai Jias egne dagbøger, som efter hans eget udsagn udgjorde det for venner i hans ensomme barndom, og endelig den roman, læseren sidder med. Disse notesbøger fungerer som en forlængelse af hjernen og en udfordring af ensomheden, men også et sted, hvor hovedpersonen, fortæller, forfatter og læser krydser hinanden.

Når jeg fremhæver, at *Afkodet* for mig at se ikke er en spionroman, men en roman om matematik og mennesker, så betyder det ikke, at den ikke er spændende. Mai Jia benytter sig af en meget fremadlænet fortælle teknik, hvor et kapitel ofte slutter med optakten til det næste: „Men sådan skulle det ikke gå“ (s. 238) eller simpelthen „De begivenheder fortæller jeg mere om i næste kapitel“ (s. 219).

En fin parodi på den traditionelle spionroman a la James Bond, hvor agentens konflikt mellem følelser og politik kommer til udtryk i lumre erotiske udskjelset med fjenden, er historien om den af USA ansatte kryptograf Liseiwick som trodser jerntæppet, for at hans aldrende svigermor kan komme hjem og dø i Kina. Her er det ikke en forførende ung agent, men en døende kvindes sidste ønske, som udfordrer patriotismen.

Mærkatet som spionroman eller agentkrimi siger meget lidt om *Afkodet*. For at forstå Jinzhen og Mai Jias fiktion er der nok kun én vej frem: Læs bogen.

FATTIGBONDEN OG HANS GAMLE OKSE

Af Rikke Agnete Olsen

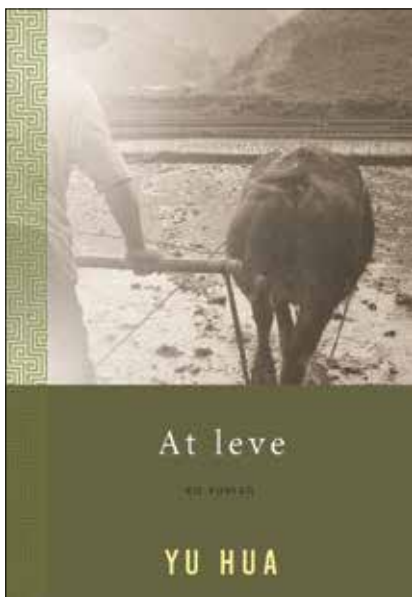
Rammen om den enkle og fantastiske beretning om mennesket Fugui er, at fortælleren – forfatteren – i sin ungdom en tid havde til opgave at rejse rundt i Kinas landdistrikter og indsamle lokale fortællinger og sange.

På vejen mødte han en dag en gammel slidt fattigbonde, der gik og pløjede med en lige så gammel og slidt okse, som han opmuntrede til at arbejde ved at råbe til den om andre okser, der nu arbejdede flittigt eller havde trukket ploven dygtigt længe. De havde forskellige navne, og det der tiltrak den unge folkemindesamler var, at den gamle mand og hans okse var alene på marken. De kom i snak og gennem flere møder fortalte den gamle mand sit livs forfærdelige historie.

Som forkælet og umoralsk godsejersøn havde han spillet familiens besiddelser bort, så han og familien kom til at leve i den yderste fattigdom. Det reddede siden Fugui fra at blive anklaget for at være godsejer, men ellers blev det et liv i ekstremt

Yu Hua: At leve

Oversat og med forord af
Anne Wedell-Wedellsborg
Klim 2015, 234 sider

armod og fyldt med så mange ulykker, at det næppe er til at fatte. I rigdommens tid havde Fuguis kone født ham en datter, og i fattigdommens år kommer der en søn. På et tidspunkt bliver Fugui tvangsindlagt som soldat i Folkets Befrielsehær, men familien hjemme i den lerklinede, stråtækte hytte ved ikke, hvor han er. Hans mor dør, men hustruen og børnene overlever. Datteren er i mellemtiden blevet døv og dermed stum efter en svær febersygdom, men Fugui bliver dog modtaget med glæde, og familien håber på fredelige år sammen. Sådan bliver det ikke, fejlslagen høst, forkert administration af folkekommunen og det mislykkede store spring fremad gør livet til en hård kamp for at overleve, sulten plager i flere omgange, og sygdom rammer konen, Jiazhen, så det kniber særligt for familien med at stille den arbejdskraft, der kræves. Den døve datter Fengxia bliver gift med en rar, men skævygget mand, og de lever glade sammen, men hun dør i barsels seng, og hendes mand, der nu er alene med barnet, Kugen, bliver knust under en betonplade, da han arbejder med byggeri.

I mellemtiden forværres Jiazhens sygdom, og sønnen, Youqing, som Fugui en tid har behandlet hårdt, dør fordi han bliver tappet for for meget blod i forbindelse med en ulykke. Fugui begraver ham i marken, hvor hans forældre ligger, og prøver at skjule denne ulykke for sin hustru, men naturligvis forgæves. Til sidst dør hun også, og Fugui, der nu tager sig af barnebarnet, Kugen, slider hårdt for dem begge, til den lille dreng bliver syg og også dør, kvalt af nogle bønner, som Fugui havde givet ham for at være god mod ham.

Så er Fugui alene tilbage, og faktisk lykkes det ham at samle så mange penge sammen, at han kan købe den gamle okse, som han bogstaveligt talt redder fra slagterens kniv. Den er nu hans selskab og hans ven og fylder hans livs aften i den grad, at han har givet den sit eget navn, Fugui, og de navne han bruger for at tilskynde

den til at arbejde er hustruens og børnenes, hele den nære familie, han har mistet. Den gamle mand er i fred med sig selv og sit liv. Han er glad for, at han aldrig kom højt på strå, men i virkeligheden sad i læ for større ulykker, som gennem årene ramte andre, der havde haft betydning i landsbyen og partiet og andre steder, og han er fuld af respekt for livet. Således lever han op til bogens titel „At leve“ eller som titlen også kan betyde på kinesisk „At være levende“.

Det er i virkeligheden, hvad Fugui er. Gennem livet har han levet og oplevet og erkendt sine vilkår og accepteret dem uden at gå til grunde. Under læsningen føler man med ham og familien, men man lever også med i de glæder, de har, og selv om mængden af ulykker er overvældende, er skildringen hele vejen igennem troværdig.

Denne lille bog er nemlig ikke kun en skildring af et liv, den er også en beretning om Kinas historie fra 40'erne og op til 80'erne, skrevet af et menneske, der selv har gennemlevet disse år, og som i sine bøger gerne skildrer det enkelte menneskes kamp for overlevelse trods vanskelige vilkår. „At leve“ er en bog, man ikke glemmer. Den er populær i Kina og flere andre lande og filmatiseret af Zhang Yimou. Yu Hua har fået flere litterære priser i Europa, men han lever og arbejder i Kina, hvor „At leve“ udkom i 1993, altså for 22 år siden. Det er en skam, at så værdifuld en bog er så længe om at nå frem til det danske bogmarked, men til gengæld er det glædeligt, at den kommer med det gode og indsigtfulde forord og i så fin en oversættelse, som Anne Wedell-Wedellsborg har givet os, direkte fra kinesisk. Ofte bliver bøger på fjerne sprog jo oversat fra engelsk, og så kan der være langt til den originale tekst.

Vi bragte i nr. 53 Forår 2012 en anmeldelse af Yu Hua: China in ten words.

DEN KINESISKE DRØM OG JAGTEN PÅ CIVILITET

Af Tom Jensen

Begrebet „De 100 Års Ydmygelser“ er dybt forankret i den kinesiske bevidsthed og har forbindelser til en national følelse af underlegenhed overfor vestlige imperialistiske magter, der igennem voldelig åbning af et historisk ofte selvtilstrækkeligt og indadvendt Kina såede tvivl om selvopfattelsen af Kinas styrke.

Tidligt i det 20. århundrede satte mange kinesere – særligt intellektuelle og studerende – spørgsmålstegn ved den konfucianske tradition og blev fortalere for efterligning af Vesten for derigennem at opnå samme styrke som de fremmede magter. Heriblandt var der fokus på opførsel og hygiejne. Under Mao fik befolkningen at vide, at Kina skulle finde styrke ved at kigge indad. Efter Maos død vendte fokus på kinesernes opførsel og hygiejne tilbage.

Et moderne Kina

Meget har ændret sig, siden Deng Xiaopings økonomiske reformer i slutningen af 70'erne lagde fundamentet for Kinas kraftige økonomiske vækst. Kinas og kommunistpartiets iver efter anerkendelse og respekt på globalt plan er stor og er om muligt blevet forstærket med Xi Jinping ved roret.

Gemene ting såsom uciviliseret opførsel blandt den kinesiske befolkning kan derfor ses som en torn i øjet på det kinesiske styre, der har måttet sande, at materiel udvikling af Kina er nemmere end ændring af befolkningens adfærd. I dagens Kina finder man i gadebilledet forsøg på at opdrage den kinesiske befolkning ved hjælp af fokus på vaner, som kineserne bør fralægge sig: spytning, højlydt snakken, ikke at stille sig i kø, bortkastning af affald, manglen på høflighedsfraser i tale m.m.

Der er noget om snakken. Enhver, der har besøgt Kina, vil kunne nikke genkendende til nogle af vanerne. Trafikken er kaotisk og uforudsigelig. Fodgængere må ofte springe til side for cyklister og knallerter på fortovet.

civilitet

„Høflig opførsel over for andre, især fremmede, som udtryk for social dannelse, situationsfornemmelse m.m.“ (Den Danske Ordbog)

Billister overholder ikke deres vigepligt, gør konstant brug af hornet og ignorerer ofte lyskryds. Folk stiller sig sjældent i kø. Affald smides mange andre steder end i skraldespande, gaderne flyder med cigaretskod, vandladning sker på åben gade, og spytning er hverdagskost blandt såvel gamle kinesere som unge, moderne karrieremennesker. De, der taler kinesisk, vil ofte kunne høre hårde omgangstoner. Endelig er kineserne notoriske for deres *guanxi* – altså det, at man kan få fordele, hvis man kender og har et godt forhold til den rette person.

Konfuciansk syndebuk

Kina har siden opiumskrigen lidt under en etnocentrisk tilgang ved at bedømme andre kulturer ud fra sin egen kultur, hvor Vesten anvender sine forestillinger om verdenssyn til at bedømme Kina. Forskellige perioder med forsøg på at smide „skammens kappe“ har overvejende været frugtesløse. Der er dog en forklaring at hente i Kinas historie.

Først og fremmest er der ikke så meget tale om manglende forståelse for, hvad civiliseret opførsel er, men snarere, at regler for, hvornår høflighed tages i brug i Kina, er anderledes end vestlige panderter. Selvom Kina flere gange har forsøgt at gøre op med konfucianismen, har ideologien stadigvæk indflydelse på kinesernes adfærd i dagligdagen.

Et særtræk ved konfucianismen er dens fokus på hierarki, og at høflighed går „opad“ – altså, at man udvikler høflighed til personer, der ifølge den hierarkiske struktur er over en selv. I sproget indgår personers rang i taltalen. Når forældre taltaler deres børn, sættes fx et „lille“ foran navnet.

Et sideprodukt af konfucianismens fokus på hierarki er, at kineserne i situationer, hvor rang ikke findes eller

er utydelig, ikke har retningslinjer, der skal følges, hvorfor hensynsløs, ubetænksom og panisk adfærd opstår.

Derudover har den store befolkning, etbarnspolitikken og manglen på et socialt sikkerhedsnet gjort, at kineserne allerede før folkeskolen bliver udsat for et enormt pres for at udkonkurrere jævnaldrende. Presset følger dem op igennem uddannelsesårene og ud i arbejdslivet. Konkurrenceevnen er derfor en integreret del af opdragelsen.

Mangel på en stærk institutionel struktur i Kina og cykliske perioder med ustabilitet har desuden bidraget til et historisk fokus på relationer, hvor man har været afhængig af familie eller nære venner, hvorfor energi og tid er blevet brugt på at dyrke disse forhold i stedet for at sætte sin lid til staten.

National stabilitet – en forudsætning for økonomisk, social og politisk vækst – har først manifesteret sig i Kina efter kulturrevolutionens afslutning i 1976. Stabilitet, efterfølgende vækst og hvad følger af øget interaktion mellem en stigende andel af befolkningen, er en forudsætning for udvikling i civiliseret opførsel. Det skyldes, at personer er nødt til at forfine deres adfærd for at undgå konsekvenser, som aggressiv, voldelig og uciviliseret opførsel kan have. I dagens Kina er forfinelse af adfærden tilsyneladende stadigvæk på et tidligt stadie.

Wenming og Den Kinesiske Drøm

Ordet *wenming* relaterer sig til kultur, men oftest med betydningen „civilitet“ – det at opføre sig civiliseret. I gadebilledet ses tydelige forsøg på at forfine kinesernes adfærd. *Wenming* bruges her ekstraordinært flittigt og findes bl.a. på skilte, reklamer og plakater overalt i gadebilledet samt i tegnefilm, der vises i busser og metrotog. Kineserne informeres her om, at civiliseret opførsel bl.a. indebærer at smide affald i skraldespande, stille sig i kø, ikke tale højt, ikke spytte,

overholde trafikregler osv.

Den Kinesiske Drøm er stadigvæk ved at blive defineret, men fortolkninger indeholder ofte et stærkt, forenet, udviklet, dannet og tilfreds Kina. Begrebet er siden 2013 blevet flittigt brugt af styret. Ifølge kommunistpartiet indebærer drømmen en fornyelse af den kinesiske nation, og modsat wenming gør partiet åbenlyst brug af begrebet i sin propaganda. Selvom drømmen endnu ikke er endeligt defineret, insisteres der på, at den er anderledes end den amerikanske udgave.

Hvor Den Amerikanske Drøm er tanken om, at man kan komme fra små kår og arbejde sig stor, er Den Kinesiske Drøm en forestilling om harmoni (*hexie*). Styret forsøger at bruge drømmen som instrument til at styrke sin position ved at sælge billedet af en stærk nation til befolkningen og derigennem fremme nationalisme og modvirke uroligheder i samfundet.

Uændret selvopfattelse

Rangordning af kulturer i henhold til deres grad af civilitet tilhører langt hen ad vejen en kolonialistisk fortid. Ved nærsyn ser man dog, at denne praksis lever i bedste velgående. Når emnet falder på Kina, er den vestlige tilgangsvinkel ofte kritisk og nedladende og bærer præg af en overlegen vestlig selvopfattelse, underbygget af Vestens højere udvikling indenfor økonomi, teknologi, militær, civilitet, menneskerettigheder m.m. De sidste 35 års økonomiske udvikling i Kina er langsomt ved at fjerne økonomi, teknologi og militær fra denne liste, og kommunistpartiet synes forhippet på også at kunne strege civilitet ud.

Dette viser, at der i Kina stadigvæk eksisterer en selvopfattelse af at halte bagefter Vesten. For selvom det måske lykkes at forfine kinesernes adfærd, så vil der stadigvæk være tale om, at Kina har accepteret og imiteret eksisterende spilleregler. Fokus på kinesernes adfærd bør også ses i relation til Xi Jinpings igangværende kamp mod korruption på såvel nationalt niveau som internt i kommunistpartiet.

Kaos på en fodgængerovergang i Shanghai: Mand på vej over for rødt mellem cyklist og motorcyklist. (Foto: Tom Jensen).

Kampen mod uciviliseret adfærd og kampen mod korruption er begge del af Kinas bestræbelser på at opnå „internationale standarder“. Kineserne lader til at have accepteret disse regler uden at stille spørgsmålstejn ved rigtigheden af, at der langt hen

ad vejen bruges et vestligt verdenssyn, som kan bruges til at bedømme Kina – og resten af verden.

Tom Jensen er kandidat i Kinastudier fra Københavns Universitet og har boet i Shanghai siden 2012.

På plakaten, der er fotograferet i Chaoyang distrikt i Beijing i 2013, står der: Civiliserede Chaoyang, jeg er del af pragten. (Foto: Tom Jensen).

Produktion i Kina, forbrug i Danmark

DIN iPad DRÆBER KINESISKE ARBEJDERE

Et dansk-kinesisk forskningsprojekt om forbindelser mellem kinesiske arbejdere og forbrugere i Danmark.

Af Cecilia Milwertz

'Kvinden der næsten døde på grund af din iPad' er overskriften på en avisartikel af Aditya Chakraborty bragt i avisen The Guardian i 2013. Da jeg først læste artiklen, var min reaktion: Hvad skal det sige? Min iPad! Hvad siger han? At en kvinde døde, da hun producerede den iPad, jeg nu holder i mine hænder? Den iPad der er så praktisk, og som jeg bruger hver eneste dag. Er der blod på min iPad?

Med den dramatiske og tankevækkende overskrift søger journalisten at skabe en forbindelse mellem Tian Yu, en ung arbejder i Kina, og mig, en forbruger af et Apple produkt i Danmark. Jeg skal love for, at det virkede! Jeg følte afsky for den virksomhed, som udbytter sine arbejdere, den stat som tillader udbytningen, men også for mig selv – forbrugeren. Jeg blev ramt endnu voldsommere, da jeg så den franske dokumentarfilm 'I Apples Helvede' om arbejdere på de taiwanesiske ejede Foxconn fabrikker i Kina, der producerer Apple produkter.

Jeg købte min iPad i 2013 på et tidspunkt, da jeg udmærket godt vidste, at arbejdsforholdene på Foxconn fabrikkerne, hvor min iPad meget vel kan være produceret, var skyld i, at flere arbejdere var sprunget i døden fra fabrikstagen i desperate forsøg på at skabe opmærksomhed om deres kritiske situation. Tian Yu, den kvinde, der næsten døde, er en af de arbejdere. I 2010 sprang hun. Hun fik brud på sin ryggrad og hofter og blev lammet fra livet ned i en alder af 17 år. Hendes historie gav mig anledning til frustration, sorg og vrede.

I både avisartiklen og dokumentarfilmen bliver firmaerne Apple og Foxconn fremstillet som voldsudøvere, arbejderne fremstilles som voldsofre, mens forbrugerne, som både artiklen og filmen er henvendt til, er tredjepart. De tre roller kan lægges ind i det, voldsforskning kalder en 'grundlæggende voldstrekant', der omfatter voldudøver, voldsoffer og vidne. Tredjepartrollen i både avisartiklen og dokumentarfilmen svarer til vidnerollen. Vidnet kan enten betragte

et givet voldsfænomen som legitimt eller illegitimt og kan vælge at være passiv eller aktiv i forhold til volden. Pointen er, at uanset om valget er det ene eller det andet, er vidnet impliceret i volden. Vidnet er med andre ord en uadskillelig del af selve volds-situationen.

Så jeg var med min iPad altså impliceret i volden. Men hvordan? Et sarkastisk syn på de valg, millioner af vidner gør hver dag, kaldes på engelsk 'Oh Dearism'. Det kan vel oversættes til en 'Ak ja-holdning'. Vi forarges over noget, der foregår i verden. Så ryster vi på hovedet og siger, 'Ak ja, hvor er det dog skrækkeligt!' Derpå fortsætter vi vore liv, som om intet var hændt. Holdningen fører til resignation. Muligheden for at handle opgives, og derved bliver vi del af et tilskuersamfund.

Kinesiske arbejdere og danske forbrugere

Sammen med en gruppe af tre forskere fra Kina og tre forskere fra Danmark samt Danwatch og Dansk Initiativ for Etisk Handel arbejder jeg på et forskningsprojekt, som handler om forbindelser mellem kinesiske arbejdere og forbrugere i Danmark. Udgangspunktet for projektet er netop denne ak ja-holdning, altså det paradoks, at selvom vi ved, at den måde, vi producerer og forbruger på, ikke er bæredygtig globalt set, fortsætter vi stort set uanfægtet som hidtil. Jo – vi laver små justeringer i vores hverdag, men ikke drastiske, gennemgribende forandringer, der står mål med problemets omfang. Her er det 'vi', jeg taler om, ikke mindst politikere, men også borgere, der ønsker en fremtid for vores børn og børnebørn med adgang til livsnødvendige resurser som vand, mad og bolig. Alle vi, der har Kina på vores krop i form af det tøj, der er produceret i Kina, og mobiltelefonen i vores lomme.

Vores projekt beskæftiger sig med

Det danske firma Bestsellers tøjmærker – Selected, Vero Moda, Jack & Jones og Only – produceres i Kina og sælges i både Kina og Danmark. (Foto: daxueconsulting.com).

de mennesker, der udgør selve fundamentet i de globalt sammenflettede systemer og økonomier, som truer vores fremtid. Det er mennesker, som producerer og forbruger massevis af forbrugsgoder hver dag. Og som via disse varer hver dag er forbundne. Netop dette er udgangspunktet for projektet: At der er en relation mellem den arbejder, der producerer en iPad på en fabrik i Kina, og den forbruger, der køber den. Som forbruger er jeg impliceret, hvad enten jeg vil vedkende mig det eller ej. Spørgsmålet er, hvad forbrugeren kan gøre, når situationen stort set er den samme, uanset hvilken vare man køber. Hvilke andre muligheder end ikke at købe, kan der være? Vi spørger, om det kunne tænkes, at nye muligheder dukker op, i og med at vi fokuserer på forbundetheden mellem arbejder og forbruger.

Projektet er politisk. Det sigter mod at afsøge muligheder for forandring i holdninger og handlinger. Forskergruppen samarbejder med nydanske Jimbuts Kulturförening og dramatikeren Gritt Uldall-Jessen, som er ved at skrive en forestilling om relationer mellem kinesiske arbejdere og danske forbrugere. Forestillingen skal blandt andet vises til forbrugerne i vores projekt. Formålet er at give anledning til at se og forholde sig til komplekse relationer.

I 2014 holdt Igor Vamos fra kunstnergruppen The Yes Men en aldeles morsom, men også dybt alvorlig tale på Reed College i USA. Han talte om muligheder for radikal kollektiv forandring i brugen af fossile brændstoffer som nødvendig for at sikre en fremtid for menneskeheden. Igor Vamos nævnte, at det argument, at økonomien ville kollapse, i sin tid blev brugt til at legitimere slaveri i USA. Han påpegede, at det dengang blev brugt, præcist ligesom det økonomiske argument nu bruges for at fortsætte brugen af fossile brændstoffer. Han bemærkede desuden, at afskaffelsen af slaveriet ikke gjorde ende på slaveriet som sådan, og at der nu er flere slaver verden over end nogensinde tidligere.

Hvor er nutidens slaver? Er det for-

enklet at tænke på arbejderne på fabrikker i Kina som slaver? Vi kan jo konstatere, at deres liv er forbedret markant materielt set, at de nu kan bygge nye betonhuse hjemme i deres landsbyer og købe alle mulige forbrugsgoder, som tidligere var fuldstændig udenfor deres rækkevidde. Vi kan også rette blikket mod os selv og spørge, om vi, de velhavende forbrugere, uanset hvor i verden vi lever og gør vores køb – Beijing, Shanghai, Aarhus eller Odense – også er slaver? Er jeg, som ejer af en iPad (og en iPhone!), blevet slave af et produktions- og forbrugssystem, som kloden ikke kan bære? Er de spørgsmål latterlige? Eller kunne det tænkes, at de kan virke latterlige, netop fordi de så fundamentalt berører følelser af magtesløshed overfor det system, vi er del af?

En nødvendig naivitet

Forskningen bliver i stigende grad afkrævet kvantificerbare bidrag, som kan sikre overlevelsen af det globale (økonomiske) system. Vores hensigt er at give et bidrag til en transformativ og bæredygtig globalitet. Vi vil gerne se en verden, hvor arbejdere ikke dør i forbindelse med produktionen af iPads. Hvor forbrugere kan være sikre på, at der ikke er blod og

lidelse knyttet til de produkter, vi køber i skinnende, rene, eksklusive forretninger i Beijing eller København. Hvor selve produktionen og forbrugget ikke ødelægger vores livsgrundlag. Det kan muligvis synes naivt at tænke sådan. Ikke desto mindre tror vi på, at den form for naivitet er nødvendig i en verden, hvor nogle sandheder er mere valide end andre. Som sociologiprofessor Michael S. Kimmel skriver i en glimrende bog om privilegier, så kan skyld være på sin plads. Ydermere kan skyld have potentiale til at politisere. Det kan ovenikøbet meget vel være, at det er en af grundene til modstanden mod den. Vi vil gerne vide, om forbrugere i Danmark ved at se sig selv som forbundne med arbejdere i Kina kan være med til at skabe en praksis, som er grundlæggende anderledes fra og mere meningsfuld end de net, som fabriksejerne hænger op rundt om fabriksbygningerne som præventiv indsats mod de ansattes forsøg på at kaste sig i selvmord. Vi vil undersøge, om der er mulighed for en praksis, der kan redde deres liv, og livet på kloden som sådan.

Cecilia Milwertz arbejder som seniorforsker på Nordisk Institut for Asienstudier, Københavns Universitet.

Migrantarbejderen Tian Yu forsøgte selvmord som 17-årig. (Privatfoto via organisationen Students and Scholars Against Corporate Misbehavior).

PI CUN – MIGRANTARBEJDERNES LANDSBY

Af Gritt Uldall-Jessen

Pi Cun er en landsby i det 18. distrikt i Beijing. Pi Cun er et område, der var dømt til at blive revet ned for at give plads til Det Nye Kina. De oprindelige landsbyfolk, der boede i Pi Cun, flyttede, men de lejede deres nedrivningstruede boliger ud til migrantarbejderne.

Nogle af boligerne bestod af tilbygninger, for at landsbyfolkene kunne forhandle sig til nogle bedre erstatningsforhold over for de lokale myndigheder og bygherrer, der havde fordrevet dem. I 2013 boede der ca. 1400 oprindelige landsbyfolk og 20.000 migrantarbejdere i Pi Village.

Migrantarbejderne i Kina tilhører en ny arbejderklasse, der kommer fra landet, og som dermed ikke har en hukou (bopæls- og fødselsregistrering) i de byer, hvor de tager arbejde. De bliver af den grund ikke betragtet som rigtige arbejdere og har ikke de samme rettigheder og arbejdsforhold, som arbejderne i byen har.

De flytter fra by til by som daglejere, eller de er ansatte på midlertidige kontrakter der, hvor de kommer frem. De lever ofte som hjemløse, hvis de ikke kan bo på selve arbejdspladsen. I Beijing bor de i Pi Cun, der endnu ikke er revet ned, men fortsat er rydningstruet. 🏠

„New Labor Art Troupe“ er en musikgruppe bestående af migrantarbejdere fra Pi Village. Gruppen har skrevet sange om migrantarbejdernes tilværelse. Originalsprogene er kinesisk og engelsk.

Sangteksterne er oversat af Jun Jimbut Feng.

Læs mere om Pi Cun i Kinabladet nr. 65 Forår 2015, s. 22: Migrantarbejdernes usikre tilværelse“.

Et lille ønske

Jeg bor i en landsby men det er ikke min hjemstavn
Siden jeg var barn, har jeg fulgt mine forældre og rejst rundt over alt
Jeg har vænnet mig til at spise udendørs, når det blæser
og til at sove under åben himmel.

Jeg har klare og lyse øjne
Jeg har også en uendelig stor længsel
Jeg ser op mod himlen med ansigtet fuld af støv
Jeg har heller ikke noget smukt tøj at tage på.

Waaaa Waaaa det er min lillebror, der græder.
Ha-ha ha-ha det er min lillesøster der griner.

Jeg længes efter det skønne, som er på det fjerne sted
Snart vil jeg forlade landsbyen
Igen rejser jeg væk langt bort med mine forældre
og må forlade den glade skolegård
og rejse omkring og flakke rundt for at vi kan tjene nok til livets ophold.
Waaaa Waaaa det er min lillebror, der græder.
Ha-ha ha-ha det er min lillesøster der griner.
Ahh Ahh jeg længes efter det smukke, der findes et fjernt sted langt væk herfra
Ahh Ahh hvornår behøver jeg ikke længere at rejse rundt.

Digt: New Labor Art Troupe
Oversættelse: Jun Jimbut Feng

Migrantarbejderværelse i Pi Cun. (Foto: Jun Jimbut Feng).

„Hvad er der at gøre?“

Gaderne i byen er trampet så fast sammen at en fod ikke kan sætte spor.
Græsset her kan ikke slå rødder og kan derfor ikke overleve
Vi føler os så hjælpeløse i byen
Vi har ikke nogen fremtid, for vi har hverken penge eller kendskab til nogen vigtige personer.
Vores lærer sagde til os dengang i skolen, at vi skulle søge efter lykken, men drømmene er bristede.
Vi er ligesom gåsedun, der flyver i vinden ingen steder hen
Hvor skal vi tage hen?

„Rejs hjem“

I alle de ensomme nætter er der et lys tændt, der lyser for dig
I højhusene i byen er der altid en dør, der er åben for dig.
Vi synger ikke længere med på andre folks sange.
For vi har hørt nok hjælpeløse suk
Vi jagter ikke længere drømmen om et luksuøst liv
For vi har set så mange tårer og sorger

Hånd i hånd lad os gå sammen
Hånd i hånd vi går sammen
Hånd i hånd lad os tage tilbage til vores hjemstavn
Hånd i hånd vi tager hjem der hvor vi kommer fra.

Beijing, Beijing

Beijing er så stor så stor
Beijing er så kold så kold
Beijing er også så varm
Mit hjem er ikke i Beijing

Det er så mange år siden at jeg har været hjemme.
Har min mor og far det mon godt?
Jeg vil så gerne hjem og besøge dem
Min mor, min far og min hjemby.

Jeg husker det år, hvor jeg kom til Beijing.
Jeg kendte hverken til stedet eller folk, jeg tumlede forvirret rundt omkring.
Det har været en vej fuld af genvordigheder og modvind.
Og der er ikke nogen, jeg kan tale med om mine problemer og sorger.

År efter år er gået
Har skiftet job efter job
Jeg har stadigvæk ikke tjent nogen penge.
Og min sorg og smerte har overtaget
Du kvinde i mit hjerte
Hvornår dukker du op?
Drømmene i mit hjerte er så småt ved at forsvinde.

Beijing Beijing

Du er stadig Beijing i mit hjerte.
Er du virkelig kun et stop på vejen?
Hvis jeg forlod dig, hvor skulle jeg så helst tage hen?
Mit hjem er i Beijing nu.

DEN STØRSTE MIGRATION I MENNESKETS HISTORIE

Frygt for at Kina er ved at miste sin kulturarv med opførelsen af kæmpebyer.

Af Jesper Hansen

Livet i Kinas kæmpebyer var emnet for en fotoudstilling, som Dansk Arkitektur Center i København holdt fra 25. februar til 8. maj 2016. Billederne leverede urbanist Niels Bjørn. Han havde besøgt fem kinesiske storbyer med sit kamera for at undersøge den hastige byudvikling, der på godt og ondt er ved at ændre livet for millioner af kinesere. Det blev til en udstilling med fokus på det hverdagsliv, der udfolder sig i Kinas bymiljøer.

Niels Bjørn rejste med udstillingen et vigtigt spørgsmål. Hvad sker der med menneskers hverdag og liv, når deres omgivelser ændrer sig?

Kinas urbanisering har været på steroider de sidste årtier. Folk, der har rejst flere gange til Kina, har været i stand til at følge udviklingen fra gang til gang. Ikke sjældent oplever man, at det fysiske miljø fuldstændig har skiftet udseende siden sidste besøg. Ser man på tallene, forstår man, at udviklingen er enestående. Før 1978 boede 20 pct. af befolkningen i byer. I dag er tallet steget til 55 pct. Det svarer til, at mere end 500 mio. mennesker er flyttet fra land til by på mindre end 40 år! Men udviklingen stopper ikke her. Ifølge Verdensbankens prognose vil op mod 70 pct. af befolkningen bo i byer i 2030. Dermed er Kinas urbanisering den største migration i menneskets historie.

Ved udstillingens åbning forklarede Niels Bjørn, at en person med baggrund i den europæiske kultur har svært ved at navigere i Kinas bymiljøer. Han besøgte selv Shenzhen tilbage i 2007. Shenzhen er et af de mest iøjnefaldende eksempler på den hastige byudvikling, der har fundet sted. Området blev i 1980 udpeget som Kinas første særlige økonomiske zone med henblik på at tiltrække udenlandske investeringer og afprøve reformer i praksis. Dengang boede der 30.000 mennesker. I dag har Shenzhen en befolkning på 12 mio.

Som europæer har man en forestilling om, at byer har en klar identitet og indeholder spor af fortiden, der påvirker nutiden. De fleste byer i Europa har et ældre historisk centrum med omkringliggende forstæder. Centrum og periferi spiller en væsentlig rolle i vores forståelse af, hvilke typer aktiviteter der finder sted i bestemte områder af byen, og hvilke typer mennesker, der vælger at bo i centrum modsat forstad. Niels Bjørn havde imidlertid ingen værktøjer til at afkode Shenzhen, der har en anderledes udviklingshistorie end europæiske byer. Manglen på kendte pejlemærker fik byen til at fremstå identitetsløs og stedløs. Niels Bjørn var dog bevidst om, at hans historiske og kulturelle arv farvede hans opfattelse. Oplevelsen gjorde ham derfor nysgerrig efter at forstå, hvordan livet udfolder sig i et bymiljø, der udvikler sig hastigt.

Udstillingen rejste spørgsmålet, om Kina er ved at gentage Vestens fejltagelser? Omgivelser former mennesker og skaber rammerne for deres sociale liv. De fleste boligkomplekser i Kina er imidlertid opført efter en modernistisk og funktionalistisk byplanslogik, der andre steder i verden har vist sig at have sociale slagsider. Arkitektur kan medvirke til at fremmedgøre og skabe utryghed, eksempelvis ved ensartede boligblokke og uderum. Omvendt kan intelligent design invitere til sociale møder og fremme oplevelsen af ejerskab og tilknytning blandt mennesker. Ifølge Niels Bjørn vil store boligkvarterer i Kina muligvis udvikle sig til ghettoer præget af utryghed og social isolation på grund af uheldigt design og afstand til byens øvrige aktiviteter.

Kinas regering er opmærksom på udfordringerne. Viceminister for byggeri og infrastruktur, Qiu Baoxing, beklagede sig i 2007 over, at Kina har 1000 byer, der ligner hinanden. Han beklagede sig over opførelsen af højhuse lavet af færdige byggemodu-

ler uden arkitektonisk bearbejdning og kulturelt særpræg. Det er som at rive et værdifuldt maleri i stykker og erstatte det med billige kopier, sagde viceminister Qiu.

Løsningen ligger lige for, ifølge Niels Bjørn. Kinas traditionelle boligkvarterer – de såkaldte hutonger – er intelligent indrettede. De er formgivet efter lokale livsmåder og skaber et væld af menneskelig aktivitet lige uden for folks hoveddør. Det skaber en følelse af fællesskab og tryghed blandt folk. Moderne boligbyggerier tager desværre ikke ved lære af kvalitetene i det gamle design. Man kan derfor frygte, at Kina er ved at miste en del af sin kulturarv med udviklingen af nye byområder, der ikke understøtter menneskers sociale samvær.

Niels Bjørn har redigeret en bog som supplement til udstillingen. Bogen indeholder syv personlige fortællinger eller faglige beskrivelser, skrevet af iagttagere med et mangeårigt kendskab til Kina. Qi Wang, der er lektor ved Syddansk Universitet, bidrager til bogen med en fortælling om opvæksten i Shenyang i det nordøstlige hjørne af Kina. Byens fysiske miljø er ligesom mange andre steder ændret, siden Qi Wang rejste til Danmark. Faktisk farer hun ofte vild, når hun besøger hjembyen. Byudviklingen har ændret det sociale liv. Tidligere stødte naboer dagligt på hinanden og benyttede muligheden for at slå en sludder af. I dag har de fleste husstande fået installeret en solid metal-dør mod indbrud. Sådan en dør virker kold og afvisende og indbyder ikke til samvær.

Myndighederne har forsøgt at styrke det lokale fællesskab ved at opføre udendørs fitnessudstyr og aktivitetshuse. Ifølge Qi Wang finder den livligste aktivitet alligevel sted i offentlige parker. Pladsmangel og uinspirerede udendørsmiljøer betyder, at kineserne valfarter til parker med grønne områder, hvor sociale aktivi-

teter finder sted.

Jørgen Delman, der er professor i Kinastudier ved Københavns Universitet, sætter fokus på de miljøproblemer, den hastige byudvikling forårsager. Afbrænding af fossile brændstoffer, støvforurening, voksende bilpark, ukontrollerede udledninger af miljøskadelige stoffer fra landbrug, industri og husholdning samt en dårlig affaldssortering har ført til omfattende forurening af jord, vand og luft. Forureningsrelaterede sygdomme er i kraftig vækst. Derfor falder den gennemsnitlige levealder i mange byer. Myndighederne anerkender, at den grønne omstilling kræver hjælp fra virksomheder og sociale organisationer, der kan aktivere folk på græsrodsniveau. Befolkningen tager aktiv del i den grønne omstilling ved at udføre og evaluere specifikke tiltag i samarbejde med lokalregeringen.

Den hastige byudvikling skaber forureningsproblemer, men befolkningen tilbyder løsninger. Jørgen Delman fremstiller Hangzhou som en mulig grøn frontløber i kampen mod negative konsekvenser af byudviklingen.

Udstillingen „Livet i Kinas kæmpebyer“ gav et godt indblik i de udfordringer, der tegner sig som resultat af verdens største sociale eksperiment. Aldrig før har så mange mennesker fået påvirket deres hverdag og liv så radikalt som et resultat af urbaniseringen.

Selve udstillingen stoppede i maj, men bogen kan stadig købes. Den indeholder mange af de bedste billeder fra udstillingen og de nævnte artikler plus fem andre. De bidrager hver med forskellige perspektiver og er læseværdige. Lad os håbe, at Kina ikke mister vigtige dele af sin sociale kulturarv og går til i forurening frem mod 2030, når bybefolkningen forventes at ramme en milliard mennesker.

Jesper Hansen er cand. mag. i historie og Kinastudier fra Københavns Universitet. Jesper Hansen er medlem af Kinabladets redaktion.

Det kendte SOHO-kompleks, der ligger ud til den anden ringvej i Beijing, er placeret lige ved siden af et traditionelt hutong-kvarter. Et eksempel på den moderne arkitektur, der fortrænger ældre kvarterer. (Foto: Niels Bjørn).

Boligområder med plads til op mod 100.000 mennesker opføres mange steder i Kina. Vil der i fremtiden opstå sociale problemer som resultat af u hensigtsmæssig byplanslogik? På billedet ses boligkvarteret Tin Shui Wai i Hongkong. (Foto: Niels Bjørn).

Nye tider på fabrikkerne

ARBEJDERE ERSTATTES MED ROBOTTER

Mangel på arbejdskraft og et højere lønniveau får fabriksejerne til at gå nye veje.

Af Flemming Poulsen

Robotter har holdt deres indtog på kinesiske fabrikker, hvor de skal erstatte den menneskelige arbejdskraft og deltage i produktionen af alt fra støvsugere til biler. Det sker efter tilskyndelse fra præsident Xi Jinping og regeringschefen, Li Keqiang. De har begge understreget, at det er nødvendigt at modernisere industrien ved at lade robotter overtage arbejdet i fabrikkerne.

Præsidenten gav i en tale i 2014 stødet til, hvad han kaldte en „robotrevolution“ for at øge industriens produktivitet, og regeringschefen sagde i en tale i november 2015, at Kina ikke mere skal være „verdens fabrik“ (der har forsynet hele verden med billige varer, fremstillet af ufaglærte migrantarbejdere).

Nu skal robotter med tiden erstatte de millioner af landmænd, der har forladt landbruget og er taget ind til byerne i håb om at få et vellønnet job

som ufaglærte arbejdere, fx inden for byggebranchen. Kina skal omdannes til at være et teknologisk kraftcenter, der ved hjælp af industrirobotter skal fremstille varer af høj kvalitet. Når robotterne er betalt, sparer fabrikken størstedelen af lønudgifterne. Af menneskelig arbejdskraft er det kun nødvendigt med nogle få personer, der kan holde styr på produktionen.

Voksende udgifter til løn og mangel på arbejdskraft, der bl.a. skyldes over 35 år med etbarnspolitikken, får fabrik efter fabrik til at erstatte arbejdere med robotter. Der blev i 2014 solgt 56.000 industrirobotter til fabrikker i Kina.

De nye tider med robotter i stedet for fabriksarbejdere kom i mediernes søgelys, da en af det kommunistiske partis aviser, People's Daily, den 15. juli 2015 bragte en længere reportage om en fabrik i Dongguan, Changyin Precision Technology. Den fremstiller moduler til mobiltelefoner. Det sker med industrirobotter som den eneste arbejdskraft.

Før robotternes indtog, havde fabrikken 650 arbejdere. Nu søger 60 robotarme for produktionen. Robotterne arbejder i døgndrift. Antallet af arbejdere er reduceret til 60 og vil komme ned på 20, oplyser fabrikens administrerende direktør, Luo Weigang. I de næste to år vil antallet af fabrikkens robotter blive forøget til 1.000 i takt med, at produktionen og salget øges.

Det er første skridt på vejen til at virkeliggøre programmet „Robot erstatte mennesket“, som adskillige fabrikker arbejder på at føre ud i livet.

Bedre produkter

Sammenlignet med den menneskelige arbejdskraft er disse industrirobotter „nye hænder“. Data, som virksomheden har indsamlet, viser ifølge fabrikkens egne oplysninger, at robotterne laver langt bedre produkter end selv veltrænede arbejdere kan. Antallet af fejl er faldet fra 25 pct. af

antallet af de producerede varer til under 5 pct., og maskinernes kapacitet er steget fra 8.000 stk. per person per måned til 21.000 enheder. I løbet af to år vil antallet af robotter blive forøget til 1.000, og 80 pct. af produktionen vil blive udført af robotter.

Dongguans bystyre har planer om at gennemføre 1.000-1.500 „robotter-erstatte-mennesker“ programmer i 2016. Et voksende antal „ubemandede“ fabrikker vil dukke op i Dongguan, skriver People's Daily.

Flere robotfabrikker

Industrielle centre i Østkina er ved at opgradere – modernisere – deres produktionssektorer og vil som led i den proces erstatte arbejdere med robotter, skriver nyhedsbureauet Xinhua.

„Der er ikke tilstrækkeligt med ledig arbejdskraft, og det kan medføre faldende økonomisk vækst. Derfor er det fornuftigt af fabrikkerne at erstatte arbejderne med robotter“, siger Kunshans kommunistiske partisekretær, Xu Huimin. Bystyret vil hjælpe virksomhederne med at modernisere deres produktionsapparater. Bystyret vil investere to milliarder yuan (det samme i kroner) om året i seks år. Pengene skal bl.a. gå til at installere robotter i flere fabrikker.

Den taiwanskejede virksomhed Foxconn, der er en af verdens største producenter af elektronisk udstyr, har i 2015 installeret 2.000 robotter i sin fabrik i Kunshan. Det har forøget virksomhedens overskud med 300 mio. yuan, skriver Xinhua. Virksomheden har planer om at automatisere sin produktion i Kina inden 2020.

Foxconn var en overgang forsidestof i verdenspressen, fordi nogle arbejdere begik selvmord ved at springe ud fra fabrikkens tage som protest mod arbejdsforholdene.

Slut med trivielt arbejde

Nogle myndigheder har blikket rettet mod trivsel på arbejdspladsen, når de overvejer at gå robotvejen. Million-

Deltagerne i en international robotkonference i Beijing i 2015 fik naturligvis serveret deres mad af robotter. (Foto: Jin Liwang/Xinhua).

byen Hangzhou opfordrer byens virksomheder til at anskaffe robotter, fordi de kan befri arbejderne for trivielt og anstrengende arbejde. I 2013 og 2014 har bystyret belønnet 76 firmaer, der har erstattet folk med hårdt og trættende arbejde med robotter, oplyser Beijing Review.

Der vil blive brug for flere og flere robotfabrikker, mener direktøren for Equipment Industry Research Institute i Beijing, Zuo Shiquan. Årsagen er, at udgiften til løn til menneskelig arbejdskraft vil vokse, fordi Kina er på vej fra at være en mellemindkomstnation til at være en højindkomstnation. Men det er dog ikke den eneste grund til at satse på robotter. De kan nemlig fremstille produkter af højere kvalitet og ensartethed, end det er muligt med menneskelig arbejdskraft.

Robotrevolutionen er Kinas forsøg på at springe ind i kredsen af rige nationer, skriver nyhedsbureau Associated Press' korrespondent i Beijing. Men springet kommer samtidig med, at Kina oplever en økonomisk nedtur på grund af udlandets svigtende efterspørgsel efter kinesiske varer. Det får mange fabriksejere til at tøve med at investere i dyre industrirobotter.

„Men da mange producenter, der ikke er sprunget på industrirobotvognen, oplever, at omkostningerne stiger og profitten daler, „vil alle Kinas producenter være nødt til at erkende, at kun med en heldig overgang til en automatiseret produktion vil de være i stand til at overleve i nogle få år“, advarer en robotekspert, Jan Zhang, fra firmaet IHS Technology i Shanghai. 🌐

Kilder:

People's Daily, South China Morning Post, Associated Press, Caixin, Xinhua, New York Times m.fl.

En robot anbringer forruden på en bil i en bilfabrik i Chongqing i oktober 2014. Industrirobotter skal overtage mere og mere af arbejdet fra menneskelig arbejdskraft på fabrikker i Kina. (Foto: Liu Chan/Xinhua).

En industrirobot, udstillet på China International Internet Plus Exposition i Foshan, Guangdong provins, den 14. september 2015. Stigende lønudgifter og mangel på arbejdskraft får kinesiske fabrikker til at lade robotter erstatte den menneskelige arbejdskraft. Det vil i de fleste tilfælde sige landmænd, der har forladt landbruget og er søgt ind til byerne i håb om at få et vellønnet job. (Foto: Xinhua).

HØJHUSBEBOERE MØDES PÅ GADER OG I PARKER

Mange aktiviteter skaber god stemning i bydelene.

Af Qi Wang

Kinas storbyer har et fantastisk dynamisk og mangfoldigt liv. Gaderne, parkerne og gadehjørnerne er præget af folkemængden, af lyde, bevægelser og dufte. Her udfolder sig alle mulige former for gøremål og aktiviteter lige fra morgenstunden til sent ud på aftenen. Folk synger, danser, spiller kort og skak eller mahjong, går en tur eller øver traditionel kinesisk motion som tai chi og qing gong.

Man kan også spise og handle her: små gadekøkkener serverer varm soyamælk med friturestegte stænger og dampede boller, mens gadesælgere ruller deres tæpper ud på fortovet med bøger, sokker, batterier, legetøj, cover til mobiltelefon og alt muligt andet. Skomagere og cykelsmede fikser sko eller cykler for nogle få yuan, og man kan endda få et hurtigt klip

Skiltet på cykelstyret forkynder, at cyklisterne tilhører den lokale ordensmagt, *chengguan*, der patruljerer i gaderne og sørger for ro og orden. (Foto: Xinhua).

til en forførende billig pris under den blå himmel hos gadefrisørerne.

Der er også amatørgrupper, som samles i parkerne eller på gadehjørnerne for at øve deres færdigheder og udveksle erfaringer om fx Peking Opera, drageflyvning, kalligrafi og meget andet. Indimellem ser man en flok bedstemødre, der optræder som ægteskabsmæglere for deres familiedlemmer, og endelig er der tiggere og spåkoner, som fylder en del i gadebilledet.

Nye job til fabriksarbejdere

Sådan et livligt gadeliv er blevet til i takt med Kinas økonomiske udvikling og byudvikling henover de sidste 30-40 år. I byerne tog virksomhedsreformen fart i slutningen af 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne, hvilket har resulteret i, at mange af Kinas tidligere statsejede store- og mellemstore virksomheder er blevet forvandlet til enten aktie- eller privatejede selskaber, og at millionvis af fabriksarbejdere er blevet fyret. Disse industriarbejdere har måttet skaffe sig en ny indtjeningskilde, som de selv og deres familie kan leve af, og da chancen for at blive genansat er meget lille, ender mange af dem som skopudser, cykelsmede eller gadesælgere. En del af de gadehandlende udgøres også af migrantarbejdere fra landet.

Kinas storbyer har således gennemgået en ganske omfattende byfornyelses- og ombygningsproces, hvor de gamle bydele med smalle veje, lave byhuse og fællestoilet er blevet revet ned til fordel for glamourøse kontorbygninger, moderne indkøbscentre og luksuriøse boligkvarterer. Og i takt med at byernes indbyggertal vokser, og prisen på ejendomme stiger, er der som den primære form for bolig blevet bygget flere og flere højhuse.

Det har radikalt ændret de fysiske rammer for bybefolkningens liv og skabt en form for social isolering i den forstand, at daglig kontakt mellem naboerne er blevet mindsket.

Folk har derfor i stigende grad måttet

Skud mod dansende bedstemødre

En mand er blevet anholdt, fordi han med en luftbøsse affyrede skud mod en gruppe ældre kvinder, der en aften deltog i dans på en gade i Nanning i Guangxi Zhuang Autonome Region. Kvinderne dansede i nærheden af hans hus.

Ifølge nyhedsbureauet Xinhua var han blevet gal over, at kvindernes dansemusik var så højlydt, at han ikke kunne sove. Da han bad dem dæmpe musikken, lo de bare ad ham, hvorefter han hentede sin luftbøsse og affyrede tre skud mod de støjende kvinder. En af de dansende blev såret. Manden forklarede, at han skød mod stereohøjttaleren, men ved et uheld kom til at såre en kvinde, der stod ved højttaleren. Han blev tiltalt for at have forstyret den offentlige sikkerhed samt for at have været i besiddelse af et våben. Skudepisoden fandt sted den 3. marts 2016.

søge til parker og gadehjørner, hvor de kan møde andre mennesker, og hvor der foregår noget. Nogle højhuskvarterer har deres egne velplejede haveanlæg, fritidshuse og idrætsfaciliteter, men det gælder langt fra alle.

Konflikter med danseglade bedstemødre

Det livlige gadebillede med de mange aktiviteter skaber uden tvivl en god stemning i bydelene, men det betyder ikke, at det hele foregår problemfrit. Når parker og gadehjørner fungerer som et offentligt rum, hvor alle kan komme og benytte sig af det, er det svært mellem forskellige interessegrupper helt at undgå konflikter, som skal løses på en eller anden måde. Hvis det fx drejer sig om dans i parken, som mest foregår om aftenen, så kan det være et spørgsmål om, hvor højt man må skrue op for musikken, så det ikke generer dem, der bor i nærheden, eller andre.

En sådan konflikt opstod for ny-

lig i Sydchina, hvor beboerne i et fint boligkvarter havde klaget over en gruppe danseglade bedstemødre på grund af den larm, som de hver aften udsatte beboerne for. Og da bedstemødrene ikke tog klagerne alvorligt i første omgang, måtte beboerne tage en utraditionel metode i brug for at forsvare deres ret til fred og ro om aftenen. De samlede en stor sum penge ind og købte et stereoanlæg, som var mange gange kraftigere end det, bedstemødrene havde. Så nu var det bedstemødrenes tur til at flygte fra stedet på grund af støjgener. Til sidst måtte myndighederne skride ind og sætte et stopper for den accelererede støjkrig.

På samme måde kan der også opstå strid om „territorier“ i parkerne. Generelt set har alle ret til at benytte de åbne rum i parkerne og på gadehjørnerne, og det er som regel først-til-mølle princippet, der gælder. Når grupperne først har etableret deres faste „territorium“, regner de med, at andre respekterer deres „territorium“. Men konflikter kan opstå, når fx en ny gruppe er kommet til, eller en gruppe lige har mistet sit „territorium“ på grund af bygge- eller vej-arbejde.

For nogle få år siden var der netop en sådan sag i Nanjing, hvor to dansegrupper havnede i slagsmål, og nogle kom til skade. En del af problemet her var, som folk påpegede på de sociale medier, at nogle ikke fuldt ud respekterede og fulgte spilllets regler, men der var også mangel på pladser i byen. Mange kritiserede dermed myndighederne for at fokusere alt for meget på prestigefyldte byggeprojekter for at pynte på byens ansigt og for lidt på at skabe flere grønne rekreative områder for almindelige borgere.

Myndighederne i Kinas storbyer holder sig som regel ganske neutralt til de mange rekreative og amatør-drevne aktiviteter i gaderummet. De blander sig stort set ikke, og folk ser heller ikke myndighedernes indblanding som nødvendig. De forskellige interessegrupper mener, at de sagtens kan leve ved siden af hinanden og finde ud af, hvordan de skal løse

uenigheder.

Dette har fået mange kinaforskere og almindeligt kinainteresserede til at betragte park- og gadeaktiviteter som et miljø, hvor der er ved at vokse en slags civilsamfundskultur op. Til gengæld er myndighederne mindre tolerante overfor tiggere og spåkoner. Dem fjerner de fra gaden, fordi begge parter anses for at være en skamplet på og usundt for samfundet. Myndighederne holder også øje med folk, der spiller mahjong i parkerne eller på gaden for at sikre sig, at der ikke foregår ulovligt spil.

En ny ordensmagt

Med hensyn til de mange gadehandlere så spiller myndighederne ofte en dobbeltrolle. På den ene side skal de sørge for, at de dårligststillede befolkningslag i bysamfundet som fx migrantarbejdere og hjemsendte industriarbejdere skal have lov til at tjene lidt penge på gaden. På den anden side mener myndighederne, at de små gadehandlere forstyrrer den offentlige orden, og at nogle af dem ligefrem begår økonomiske ulovligheder.

Mange storbyer har siden 1990'erne

etableret en ordensmagt, som de kalder *chengguan*. Det betyder 'byordenshåndhæver' og er en politilignende styrke, der har til formål at bekæmpe berigelseskriminalitet og uorden på gaden. Denne styrke er dog ikke særlig populær. Der har således været adskillige episoder gennem de seneste år, hvor *chengguan* har benyttet sig af tvang og vold. Nogle ansatte hos *chengguan* er blevet anklaget for korruption, fordi de konfiskerede gadehandlernes varer til eget brug eller til videresalg.

Diskussionen om, hvorvidt institutionen *chengguan* og dens arbejdsmetoder er lovlige, har været kørende i et stykke tid. Og indtil det bliver afgjort, må mange gadehandlere i Kinas storbyer kæmpe hårdt for deres eksistensgrundlag og for deres ret til at være en del af gadebilledet.

Qi Wang er lektor på Institut for Design og Kommunikation, Syddansk Universitet.

Danseglade bedstemødre nyder hinandens selskab i Shapingbaparken i Chongqing. (Foto: Xinhua)

SMERTEFULDE PROTESTER MOD KINESISK STYRE

Af Flemming Poulsen

En munk ved navn Tapey forlod den 27. februar 2009 det tibetanske Kirti kloster i det nuværende Sichuan i det sydvestlige Kina. Da han var kommet ud på en af byens gader, satte han ild til sig selv. Det var en protest mod den kinesiske regerings behandling af Tibet og tibetanerne. Siden har over 145 tibetanere fulgt Tapeys eksempel.

Den tibetanske digter og forfatter Tsering Woeser, der bor i Beijing, har brugt sit forfatterskab til at kritisere den kinesiske regerings politik over for tibetanerne. I sin nye bog om disse selvbrændinger, *Tibet on fire*, har hun gjort status over årsagen til selvbrændingerne, udbredelsen af dem og formålet med dem.

Hun skriver i bogen, at hun er imod denne form for protest mod det kinesiske styre.

„I marts 2012 opfordrede jeg tibetanerne til at standse selvbrændingerne, ligegyldigt hvor horribelt og ubønhørligt undertrykkelsen måtte være“, skriver hun. „Men selv om jeg indsamlede et stort antal underskrifter, havde min appel klart nok ingen virkning. Uanset vores meninger vil denne bølge af modstand først be-

gynde at tage af, når den har vist, at den er en kendsgerning. Flammerne fra denne voksende protestbølge kan kun slukkes ved, at den slags afskyelige handlinger stoppes“.

Overabbeden ved Kirti klostret sagde ved en høring i den amerikanske menneskerettighedskommission:

„Der findes ikke noget bedre udtryk for tibetanernes desperate opposition mod den kinesiske regering end ved at sætte ild til sig selv“.

Den kinesiske regering krævede i 1998, at tibetanerne ikke blot skulle opgive deres tro, men også tage afstand fra deres åndelige ledere og lægge deres levemåde om. Disse krav har i høj grad bidraget til den voksende bølge af selvbrændinger, skriver Tsering Woeser.

Den kinesiske undertrykkelse af tibetanerne kommer til udtryk på fem områder af deres tilværelse: Deres religiøse tro undertrykkes, det tibetanske plateau økosystem ødelægges systematisk, undervisning i tibetansk sprog får mindre og mindre plads på skoleskemaet, indvandringen af hankinesere er øget i de seneste år, og statens overvågning og kontrol udbredes „i hver tomme af Tibet“. De kinesiske myndigheder har udviklet „et orwellsk overvågningssystem“, der dækker hele området.

I forbindelse med det kommunistiske partis 18. partikongres i 2012 var antallet af selvbrændinger på sit højeste. Håbet var, at de nye ledere ville ændre deres politik over for tibetanerne. Tibetanerne så selvbrændinger som et middel til at få presset sådanne ændringer igennem. At forstå denne baggrund for selvbrændingerne er en væsentlig forudsætning for at forstå, hvorfor tibetanerne begår selvbrændinger, skriver Tsering Woeser.

Selvbrændinger er et redskab til politisk protest i den moderne verden, men der er ingen tradition af den art i tibetansk historie. De første tretten tilfælde af selvbrændinger blev udført af munke eller tidligere munke, som de kinesiske myndigheder havde jaget ud af deres klostre. Først i december 2011 udførte en læg-

person en selvbrænding. I første kvartal af 2012 var 15 ud af 20 selvbrændinger foretaget af munke, i andet og tredje kvartal af 2012 var de fleste selvbrændinger udført af ikke-gejstlige tibetanere.

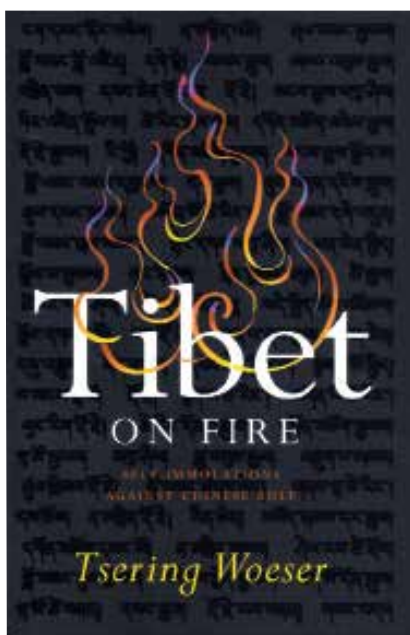
Selvbrændinger er ikke selvmord, fastslår Tsering Woeser. De er snarere udtryk for, at de, der foretager denne handling, vil ofre sig for en større sag. Det er et forsøg på at få ændringer presset igennem. Hver flamme er en fakkell, der spreder lys over et land, der er fanget i mørke.

Tsering Woeser giver et eksempel på, hvordan en 22-årig nomade, Tsering Tashi, „fulgte selvbrændingens sti“ den 12. januar 2013:

„Om morgenen iførte han sig en helt ny traditionel tibetansk klæde- dragt og satte sin besætning på græs. Ved middagstid vikledede han en metaltråd omkring sin krop og gik ind i byen. Hans familie anede ikke noget om, hvad han var i færd med at gøre. Ingen så, at Tsering Tashi overhældte sig med benzin, men vi ved, at metaltrådene fik hans tøj til at brænde hurtigere. Her, på en snavset vej i Amchok, satte han ild til sit tøj, og han råbte flere gange på tibetansk en hyldest til Dalai Lama“.

„Han faldt hurtigt omkuld“, tilføjer Tsering Woeser. Militærpolitiet forsøgte at slæbe ham bort, men folk omringede liget og holdt militærpolitiet på afstand. Så løftede de det forkullede lig og bragte det hjem til hans familie. Naboer, familie og munke samledes omkring liget og holdt en bønneceremoni for ham. Men lokale embedsmænd og folk fra sikkerhedspolitiet kom hurtigt til stede. En myndighedsperson hamrede sin næve i bordet og erklærede: „Din familie har forbindelse til Dalai Lamas splittelsesklike“.

Den verdensberømte kinesiske kunstner Ai Weiwei har lavet bogens forside. Flammerne vises på en sort baggrund, men når lyset falder rigtigt, træder navnene på dem, der har foretaget selvbrænding, frem på for- siden.

TRE SKÆBNER UNDER KULTURREVOLUTIONEN

Af Rikke Agnete Olsen

Bi Feiyu har ry for at være den bedste nutidige kinesiske skildrer af kvinders psyke. Fortællingen om de tre søstre viser, at han er god til det, måske især når det som her gælder kvinder i Kina, der lever under vilkår, som er fremmede for Vesterlandets kvinder, og som er præget af en anden tradition for forholdet mellem kønnene, end man oplever det her.

Skildringen af de tre søstre går så dybt ind under huden på dem, at den også bliver beretningen om den landsby, hvor de vokser op, den by og den skole, hvor de siden færdes, og de mennesker, der omgiver dem, ligesom de vilkår, de får. På en måde vælger de selv deres vej i livet, men det er i mindst lige så høj grad deres baggrund og muligheder, der bestemmer deres valg.

Historien foregår i en landsby langt ude på landet, og i nærheden er der en lidt større by. Søstrenes far er partisekretær og altså en betydningsfuld mand i landsbyen, hvilket han blandt andet benytter til at gå i seng med stort set alle de kvinder, han kan

Bi Feiyu: Tre søstre
Oversat fra engelsk af Sine Norsahl.
417 sider. Turbine 2015

nedlægge. I hjemmet har hans hustru gennem tyve år født ham syv døtre og nu endelig en søn, lille Otte. Ham passer den ældste datter, Yumi, ligesom hun faktisk styrer hjemmet for sin trætte og dovne mor, der nu slapper totalt af efter at have opfyldt sin vigtigste pligt og født en søn.

Yumi er fornuftig og afbalanceret og almindeligt respekteret og vellidt i landsbyen, men hun er ikke specielt smuk og måske ikke så let at finde en ægtemand til. Det lykkes i første omgang dog over al forventning, den udkårne er pilot og vældigt partitro og politisk loyal, så Yumi er lykkelig og forelsket, men forholdet går i stykker, og faderen mister sin betydning i landsbyen på grund af en af sine erotiske forbindelser.

Yumis liv og lykke synes at være spoleret, både hun og familien har tabt ansigt, men hun finder en udvej til at overleve og komme væk fra landsbyen ved et ægteskab med en noget ældre velhavende og betydningsfuld mand inde i byen. Ham forstår hun at gøre tilfreds, og det udnytter hun til at skaffe sig selv fordele, som kvinder ellers ikke nemt kunne få. Yumis historie fylder meget i bogen, for hun bevarer betydning i sin familie, så historien om søsteren Yuxiu på en måde er en fortsættelse af Yumis egen historie.

Yuxiu er den smukke og livlige og stolte søster, som Yumi har haft svært ved at styre, men efter en slem gruppevoldtægt hjemme i landsbyen har Yuxiu tabt alt og er blevet mål for alles hån. Nu kan hun ikke leve der længere, men hun er for „brugt“ til at kunne vente et blot nogenlunde tåleligt ægteskabstilbud, så hun søger ind til sin søster i byen. Her bliver hun modtaget, det er nødvendigt, da hun er familie, men det er ikke med Yumis gode vilje, og der udvikler sig snart en magtkamp mellem de to. Yumis mand har to voksne børn med sin første, afdøde hustru, datteren bor hjemme og gør ikke livet lettere for for Yumi, og bedre bliver det ikke af, at Yuxiu gør sig gode venner med

lem søstre. Yuxiu får dog lov til at blive i huset, men så kommer sønnen hjem på besøg, og han og Yuxiu finder hinanden i den grad, at han gør hende med barn, men inden det bliver opdaget af andre, forlader han huset. Yuxiu skjuler sin tilstand til det sidste og dør efter fødslen på hospitalet, mens Yumi ved hendes seng hvisler mellem tænderne: „du har aldrig bragt mig andet end skam“.

Den tredje og yngste af søstre, Yuyang, har ingen specielle talenter og ikke et udseende, der er noget at prale af, men hun kommer på skole i Beijing, hvor hun er udenfor og middelmådig. Livet mellem pigerne på skolen minder med sladder og jalousi meget om en pige-kostskole, og Yuyang kan slet ikke være med. Hun er og bliver en lidt tung pige fra landet, der ikke forstår, hvad der foregår. Hendes forelskelse i skolens arrogante poet fuser ud, og først da hun bliver gjort til spion af en af skolens lærere, finder hun et indhold i sit liv, selv om det indebærer, at hun må lade læreren udnytte sig seksuelt.

Hvervet bliver for Yuyang blandet sammen med en hævnakt over for en klassekammerat, og det medfører afsløring af klassekammeratens forhold til en ung lærer. Det ender galt, og da bogen slutter, sidder Yuyang undrende tilbage uden at forstå ret meget.

Denne kortfattede beskrivelse af bogens indhold kunne måske forlede til at tro, at der er tale om en kiosk-basker, ligesom nogle af de bøger om Kina under kulturrevolutionen, der gennem de senere år er skrevet af anden- eller trediegenerations kinesere i Amerika. Det er der imidlertid ikke tale om. „Tre søstre“ er en indfølt skildring af menneskers liv i Kina før og under de vanskelige år, skrevet af en der kender og forstår sit emne.

Bogen er spændende – og det er der ikke noget galt ved – og den er skrevet i et let og lettilgængeligt sprog, hvad Bi Feiyu er kendt for. Det er slået igennem først i oversættelsen til engelsk ved Howard Goldblatt og siden i Sine Norsahls oversættelse fra engelsk.

Teaterforestilling

FORBRUGE – PRODUCERE: HVORDAN SKAL MAN LEVE?

Af Flemming Poulsen

Forbindelsen mellem at forbruge og producere er emnet for teaterforestillingen „Forbruge-producere“, der spilles på Passage-festivalen i Helsingør – Nordens største gadeteaterfestival – samt i Helsingborg 1.–6. august 2016.

Forestillingen er arrangeret af Nydanskeren Jimbut's Kulturforening og et hold kunstnere, der består af den kinesiske graffitikunstner Zheng Shi (med kunstnernavnet MAX-GPS), dramatikere Jun Jimbut Feng og Gritt Uldall-Jessen, iscenesætteren Martin Boross fra Ungarn, danseren Imre

Vass, også fra Ungarn, og den danske skuespiller Fanny Louise Bernth m.fl.

Holdet bag forestillingen fortæller, at de arbejder med det dilemma, at „vi er oplyste som forbrugere, mens det nuværende kapitalistiske system skaber ulighed og truer fremtiden på vores planet via forbrug. Alligevel bliver vi ved med at forbruge. Vi interesserer os for det paradoks, at vi godt ved, hvad der skal til for at fremme bæredygtighed, men vi gør det ikke, selv om vi ved, hvordan det udspiller sig for de kinesiske arbejdere og for de danske forbrugere. Vi interesserer os for det grundlæggende spørgsmål: Hvordan skal man leve?“

Forestillingen er et samarbejdsprojekt mellem Nydanskeren Jimbut's Kulturforening, Stereo Akt (Ungarn) og de to forskere Cecilia Nathansen Milwertz (Nordic Institute for Asian Studies) og professor Bu Wei (Institute of Journalism and Communication), der er direktør for Research Center for Children and Media.

Forestillingen er støttet af Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Scenekunst og S.C. Van Fonden.

Læs også Cecilia Milwertz' artikel „Din iPad dræber kinesiske arbejdere“ i dette nummer af Kinabladet.

Den kinesiske graffitikunstner Zheng Shi med kunstnernavnet MAX-GPS har bidraget med denne tegning til præsentation af teaterforestillingen „Forbruge-producere“. Han er forestillingens scenograf og performer. Han er til daglig ansat som fotograf på Shanghai Media & Entertainment Group. Det er første gang, han arbejder professionelt som kunstner uden for Kina.

Dansk-Kinesisk Forenings nye arrangement:

TEMAREJSE TIL KINA I OKTOBER 2016

Af Cathrine Strange og
Charlotte Kehlet
temarejsens rejseledere

*Tag med på Dansk-Kinesisk
Forenings tematur til Kina!*

Med fokus på forskelle mellem land og by og den eksplosive urbanisering starter vi turen i metropolen Shanghai, hvor vi oplever byens hektiske stemning, sidegaderne i karakteristiske bykvarterer, byens unikke skyline mm.

Vi foretager en afstikker til Tongli, en af de 1000 år gamle landsbyer langs de sydkinesiske vandveje på Unescos verdensarvsliste. Inden vi tager videre, afsluttes med et foredrag om den hurtige økonomiske udvikling i det moderne Shanghai ved lokal ekspert.

Vi forlader storbyen for at se dens modsætning i det landlige, provinsielle og naturmæssigt enestående Guilin i Sydkina. Vi besøger en af områdets smukke drypstenshuler og sejler dagen efter ad Li-floden mellem figurative bjergformationer til Yangshuo, hvorfra vi begiver os på lejede cykler ud mellem rismarkerne.

Om aftenen ser vi den kinesiske instruktør Zhang Yimous show, Liu Sanjie, der handler om en folkekær sangerinde fra Zhuangfolket.

Det sidste stop på turen er Hongkong. I byen, der har skabt en blanding af kinesisk og engelsk livsstil, skal vi på byvandring i det centrale, mondæne Hongkong og i byens yderområder, hvor gamle sydkinesiske landsbyer danner en tidslomme. Vi vil forsøge at organisere en lokal oplægsholder til at fortælle om den politisk højspændte situation i Hongkong.

Vi forventer at afholde et informationsmøde før afrejsen.

Pris: estimeret kr. 10.000.

Dato: udrejse fredag aften 14. oktober, hjemkomst søndag 23. oktober.

Kontaktinformation og tilmelding:
charkehl@gmail.com
pjuske_catherine@hotmail.com

Når deltagerne i temarejsen har fået et indtryk af livet i turistbyen Yangshuo, er næste punkt i programmet cykelture i omegnen. (Foto Susanne Bokelund).

Besøg i Tongli, en tusind år gammel landsby, er med i rejsens program. (Foto: Wikipedia)

丹 中 协 会

ARRANGEMENTER

Dansk-Kinesisk Forening indbyder medlemmer og øvrige interesserede til foredrag. Følg os på Facebook. Foreningens nyhedsbrev mailles direkte ud til medlemmerne.

Torsdag den 25. august 2016

Politisamarbejde mellem Kina og Danmark

Politimand Frode Z. Olsen fortæller om politisamarbejde i praksis mellem Danmark og Kina.

Hvis ikke en kriminalinspektør med 40 års erfaring i opklaring af kriminalitet på tværs af grænser, langvarige udsendelser på Balkan, i Irak og senest fra 2008 til 2013 i Kina med kontor på den danske ambassade i Beijing kan give et indblik i samarbejdet med kinesisk politi – formålet, hvordan det fungerer i praksis, og hvilke sager og emner det drejer sig om – hvem kan så?

Frode Z. Olsen er desuden snart aktuel i Kina med sin roman „Når Dragen Løfter Hovedet“. Den udkom i 2012 på dansk og udgives i juni i år i Kina på kinesisk. Romanen handler

om en ung kinesisk medicinstuderendes problemer først med sin kæreste hjemme i Beijing, siden med det danske retssystem.

Onsdag den 7. september 2016

Planter og kultur i Yunnan og Sichuan

Foredrag af Per Bangsgaard, Gråsten. Per Bangsgaard er naturmenneske med stor interesse for den kinesiske flora. En gang om året rejser han med en gruppe til det nordøstlige Kina, hvor professor Guan Kaiyun fra Kunming Institute of Botany er deres guide.

Guan har i de sidste fem år også været ansat af den kinesiske stat til naturgenopretning i den nordøstlige del af Kina. I højder fra 3000 til 4800 meter viser og fortæller Per Bangsgaard om rhodendron og mange andre planter, samtidig med at vi får et indblik i kulturen de pågældende steder.

Natursceneri i Baima Snow Mountains i Yunnan. Rhododendron vernicosum blomstrer i 4500 meters højde. (Foto: Per Bangsgaard).

Hvor intet andet er oplyst, afholdes møderne kl. 19,30 i Forsamlingshuset, Kulturstaldene, Onkel Dannys Plads 13, 1700 København V (i gården bagved Café Mandela). Entré: Medlemmer af Dansk-Kinesisk Forening 20 kr., andre 40 kr.